

19. Пахомов Ю. Украина только выпендрит демонстрирует! // Комсомольская правда. – 30.06.2011. – С. 8.

20. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики: Закон України від 2010 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 30. – 12 с.

21. Воєнна доктрина України: Указ Президента України від 15.06.2004 р. – К.: АПУ, 2004. – № 648/2004. – 19 с.

22. Про контррозвідувальну діяльність: Закон України від 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 12. – Ст. 89–58 с.

23. Про Службу безпеки України: Закон України від 2002 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 27. – Ст. 382. – 78 с.

24. Про розвідувальні органи України: Закон України від 2001 р. // Відомості Верховної Ради України – 2001. – №19 – Ст. 94–54 с.

25. Романченко І.С., Богданович В.Ю., Свида І.Ю. Концептуальні підходи до розроблення механізму безпекового супроводження реалізації національних інтересів. // Наука і оборона. - №3. – 2011. – С. 3–9

26. Доктрина інформаційної безпеки України: Указ Президента України від 08.07.2009 №514-2009.

27. Головатий М. Чи є діалог між владою та суспільством? // г. Персонал плюс. – №20-21 від 25-31.05. – 2011 р. – С. 5.

28. Соснін О. Інформаційна сфера в реалізації інтересів інноваційного розвитку нації // Віче. – №15–16. – 2011р. – С. 18–20.

29. Ліпкан В., Максименко Ю., Желіховський В. Інформаційна безпека України в умовах євроінтеграції: Навчальний посібник. – К.: КНТ. – 2006. – С. 77.

міністративних послуг сервісів електронного урядування (е-урядування) [1, 4, 6-8, 12, 13].

Ефективне використання інструментів та сервісів е-урядування стає особливо актуальним за умови становлення в Україні інформаційного суспільства. Складність процесів перетворення інформації пов'язана, у першу чергу, з їх динамічністю та мінливістю. Використання принципів е-урядування дає змогу структурувати та, як наслідок, значно підвищити ефективність та якість адміністративної послуги, скоротити час на її отримання.

Першим кроком в цьому напрямі повинна стати розробка відповідної моделі, яка представить процедуру надання адміністративної послуги на базі процесу інформаційного обміну між органами публічної влади, бізнесом та окремими споживачами таких послуг [2, 3, 9].

У публікаціях, що присвячені проблематиці запровадження інструментів е-урядування, розглядаються різні підходи щодо побудови моделей процедури надання адміністративної послуги [3, 6].

Але поза тим, яка концепція покладена в основу такої моделі системи е-урядування, її побудова завжди визначається переліком тих адміністративних послуг, які вона представляє та реалізує споживачу. Тільки вони загалом визначають архітектуру системи е-урядування, основні елементи цієї архітектури та взаємозв'язок між ними.

В основу більшості відомих підходів покладається визначення електронного адміністративного регламенту (ЕАР) процесу надання адміністративної послуги, що представляє сукупність дій, яким притаманні такі атрибути:

- специфічна мета: регламент, що представляє адміністративну послугу встановлює основні вимоги, покликані забезпечити необхідний рівень доступності і якості адміністративної послуги в цілому, а також на кожному етапі її надання;
- дії одержувачів: можливість звернення з проханням надання послуги обумовлюється формальними правилами щодо оформлення початкового звернення та подальшої співпраці з використанням запропонованого каналу (Web-доступ, мобільний доступ, пряме зовнішнє звернення);
- основні складові регламенту (процесу): підоперації, зміст яких визначається переліком відповідних операцій та послідовністю їх виконання у відповідності до організаційної структури органу влади;
- законодавче забезпечення та обмеження: можливість прийняття рішення обмежується нормативно-правовими актами, що визначають зміст послуги;
- ресурси, необхідні для надання послуги: наявна система документообігу, «Web- портал»;
- вхід та вихід процесу: інформаційне забезпечення, форми заяви, аналітична інформація, процедура прийняття рішення, архівація;
- дії над певними об'єктами: первинна обробка заяви і документів, моніторинг звітів.

Представлення архітектури механізму надання адміністративної послуги на засадах використання концепції ЕАР також означає, що повинні бути розглянуті всі кроки процесу надання послуги, від початку й до кінця, наприклад, від моменту одержання запити від громадянина і до моменту надання довідки або прийняття рішення. При цьому остаточний вибір визначених процесів і регламентів повинен проводитися з урахуванням можливостей повторного використання або можливості опису на основі інших, раніше описаних процесів.

Виходячи з викладеного, можна визначити перелік технологічних рішень та стандартів даних, необхідних

УДК 35.076:004.738.5

Віктор Комаровський

МОДЕЛЬ ПРОЦЕДУРИ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ПОСЛУГИ В СИСТЕМІ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ

Розглянуто основні питання, що відносяться до розробки архітектури та визначення основних складових моделі процедури надання адміністративної послуги в системі е-урядування. Дано визначення поняття електронного адміністративного регламенту, та запропонована класифікація основних видів адміністративних послуг. Для практичної реалізації ЕАР пропонується використовувати сервіс – орієнтовану архітектуру інформаційних систем, а представлення моделі у вигляді діаграми мови UML, яка відображає основні компоненти ЕАР та їх відношення у певний момент часу. Дано визначення основних компонент.

Ключові слова: електронне урядування, електронний адміністративний регламент, державні послуги, сервіс – орієнтована архітектура інформаційних систем, діаграми мови UML.

Одним із напрямів удосконалення системи публічного управління є використання при наданні ад-

для розробки ЕАР та безпосередньо самої моделі процедури надання адміністративної послуги в системі е-урядування:

- методика опису адміністративних процесів і регламентів з урахуванням можливості їх подальшої реалізації в цифровій формі;
- визначення єдиних відкритих стандартів XML на дані й інформацію, що використовують в процесі надання адміністративних послуг, включно реалізацію адміністративних регламентів та міжвідомчу взаємодію;
- перелік базових технологічних компонентів, що забезпечують реалізацію елементів інфраструктури ЕАР;
- алгоритм управління цифровими даними;
- стандарти або положення для конкретних сфер адміністративного процесу;
- узгодження і прийняття до реалізації єдиного підходу до архітектури систем реалізації ЕАР та відповідних технологічних стандартів.

Перераховані рішення є обов'язковими передумовами розробки загальної технологічної інфраструктури інтегрованих адміністративних послуг. Вони дозволяють врахувати всю розмаїтість, складність, різні рівні розвитку, наявність успадкованих систем, які існують в окремих відомствах і на різних рівнях системи публічного управління.

Таким чином, використання ЕАР при розробці моделі процедури надання адміністративної послуги в системі е-урядування дозволяє упорядкувати адміністративно-управлінські процеси вже на засадах розробки стандартів адміністративних послуг. Але така постановка завдання, в свою чергу, потребує попереднього визначення:

- послідовності дій і рішень, необхідних для надання адміністративної послуги;
- переліку структурних підрозділів і посадових осіб, що будуть залучені до здійснення дії або ухвалення рішення;
- терміну надання послуги;
- форми й порядку контролю за здійсненням дій і прийняттям рішень;
- переліку і шаблонів документів, що використовуються при наданні послуги та її реєстрації.

Побудова самої моделі процедури надання адміністративної послуги в системі е-урядування може буде виконана на засадах виконання наступних кроків:

- створення загальної архітектури програмного забезпечення проміжного рівня, що зокрема повинна мати такі функціональні характеристики:
- можливість взаємодії й використання функціонала вже існуючих систем;
- відстеження, контроль адміністративних транзакцій і процесів, їх представлення у формі єдиних каталогів;
- забезпечення реалізації ЕАР в принципово розподіленому середовищі;
- незалежність від мережних і апаратних платформ, операційних систем, які використовують у відомчих базах даних;
- можливість обробляти й реалізовувати транзакції й робочі процеси як в асинхронному режимі, так і в режимі реального часу.
- розробки та застосування єдиної методики опису й моделювання адміністративних регламентів і процесів;
- розробки та запровадження в практику роботи структурних підрозділів органів публічної влади

єдиних стандартів на елементи даних, які використовуються в органах публічної влади.

Доцільним у даній ситуації є використання підходів, коли документообіг між відомчими системами базується на використанні погоджених XML-форматів та загальних сервісів (базових компонент), що входять до єдиної інформаційної інфраструктури всіх органів публічної влади. Такий підхід має переваги з погляду сумісності систем, їхньої гнучкості, взаємозамінності окремих модулів, можливостей використання централізованих, загальних сервісів, високого ступеня незалежності від конкретних технологічних рішень і постачальників.

Використання базових компонент для реалізації ЕАР дає ряд відчутних переваг, оскільки стандартизація близьких по своїй логіці процесів і систем створює основу для створення будь яких систем е-урядування з єдиного набору компонентів.

Для практичного використання компонентного підходу є сенс використовувати концепцію сервіс-орієнтованої архітектури інформаційних систем, яка найбільш підходить для реалізації ЕАР в органах публічної влади. Такий підхід припускає, що окремі сервіси, як, наприклад, система управління електронним документообігом, функціонують автономно, використовують своє операційне середовище в системі е-урядування, обмежують взаємодією з іншими сервісами по комунікаційних каналах.

Таким чином, сервіс-орієнтована архітектура складних інформаційних систем представляється у вигляді набору програмних модулів (сервісів), які зв'язані з подібними модулями сервісів інших систем е-урядування через формальні інтерфейси доступу. При цьому споживач адміністративної послуги звертається до сервісу через наявні інтерфейси, використовуючи відповідні канали комунікацій. Для цього при розробці сервіс-орієнтованої архітектури ЕАР та побудові моделі процедури надання адміністративної послуги необхідно передбачити можливість:

- обміну інформації з іншими сервісами, що входять до мережі;
- застосування принципу автономності інформаційних систем окремих органів публічної влади;
- багаторазового звертання до функціонала інтерфейсу інших органів публічної влади в рамках єдиної архітектури системи е-урядування;
- організації взаємодії між функціоналами інтерфейсів різних органів публічної влади та державних установ на рівні «сервісів», коли одна система органу виконавчої влади надає інформаційні послуги іншим системам.

Забезпечити перераховані вимоги можливі тільки на етапі розробки архітектури всієї мережі системи надання адміністративної послуги. При цьому основна увага повинна приділятися моделюванню процесів надання послуги і розробці цілісної архітектури, з визначенням необхідних стандартних компонент. Використання універсальних стандартів при інформаційному обміні, таких як: XML, модульна архітектура тощо, забезпечує можливість адаптивності та ефективності системи.

Таким чином, постановка питання щодо подальшого дослідження можливості представлення системи е-урядування у якості набору базових, стандартних сервісів та їх зведення до єдиної архітектури у вигляді моделі процедури надання адміністративної послуги є актуальною та потребуючою свого вирішення.

Розробка архітектури та визначення основних складових моделі процедури надання адміністративної послуги в системі е-урядування.

✎ Розробка архітектури та моделі процесу надання адміністративної послуги в системі е-урядування передбачає певну послідовність дій. Першим кроком у цьому напрямі повинна стати класифікація й категоризація вже існуючих адміністративних послуг, процесів і ЕАР. Це дозволить згрупувати подібні процеси і послуги, оцінити бюджетні витрати, що необхідні для їх реалізації, включно:

- розробити загальні основи й стандарти представлення окремих операцій, які здійснюються при наданні адміністративних послуг;
- здійснити обґрунтований вибір та визначити зміст конкретних адміністративних регламентів для їх подальшої практичної реалізації в формі ЕАР.

Виходячи з викладеного, є сенс спочатку провести категоризацію видів вже існуючих адміністративних регламентів, а потім на їх базі перейти до визначення передумов розробки архітектури моделі механізмів ДУ в системі е-урядування. Сама схема класифікації адміністративних послуг буде визначатися обраними критеріями, які представляють ті істотні характеристики електронних адміністративних регламентів (ЕАР), що дозволяють їх віднести до тої або іншої категорії. У якості основи для такої класифікації може бути використаний рівень унікальності регламенту, згідно з яким процеси й регламенти відносяться до 4 категорій.

Таблиця 1

Класифікація адміністративних процесів й регламентів

Вид адміністративного регламенту	Опис адміністративного регламенту
Стандартні структуровані процеси	Адміністративні процеси і регламенти, які характеризуються високим ступенем повторюваності й формалізацією. Такі процеси можуть бути повністю переведені в цифрову форму.
Індивідуалізовані процеси	Представляють ситуації, для яких характерна певна винятковість. Такі процеси вимагають інтерактивну взаємодію з користувачами і увагу з боку відповідальних посадових осіб.
Переговірні процеси	Ці процеси характеризуються високим ступенем інформаційного обміну між залученими сторонами (громадяни, посадові особи, відомства), погляд яких на вирішення проблеми може розрізнитися. Для цих процесів характерний складний, глибокий аналіз обставин і інтерпретація результатів.
Слабко структуровані процеси	Прикладами таких процесів є подальше удосконалення нормативної бази та інших процедур.

Аналіз типового, узагальненого адміністративно-управлінського процесу дозволяє виявити загальні для багатьох регламентів і процесів характеристики й на цій основі визначити перелік базових компонентів іє-сервісів, які потім стануть складовими для моделі процедури надання адміністративної послуги в системі е-урядування. Для цього будь-яка адміністративна послуга повинна бути представлена окремими рівнями свого опису: підпроцеси, операції й мікрооперації:

- визначення переліку та форми представлення інформації на вході й виході системи та її співвіднесення з окремими етапами реалізації алгоритму надання послуги (проходження через структурні підрозділи органів публічної влади) – підпроцеси;
- представлення підпроцесу у вигляді послідовності окремих операцій. З кожною операцією також слід пов'язати певні відповідальні структурні підрозділи органу публічної влади;
- перехід від загального опису операцій до їх представлення на базі окремих мікро-операцій з наступним переведенням мікро-операцій в цифрову форму (програмування сервісів е-урядування).

Таке представлення адміністративної послуги зводить завдання по визначенню основних складових моделі процедури надання адміністративної послуги в системі е-урядування до представлення відповідного ЕАР на рівні окремих мікро-операцій (рисунк 2).

Оптимальним інструментом для моделювання та проведення аналізу архітектури моделі процедури надання адміністративної послуги в системі е-урядування є використання об'єктно-орієнтованого підходу(ООП)та мови UML (Unified Modeling Language – уніфікована мова моделювання) [5, 9–11].

Фундаментальними поняттями ООП є класи та пов'язані з ними об'єкти та прийнята система зв'язків, відношень між цими класами та об'єктами.

Мова UML є інструментом візуального моделювання систем, тому основним засобом її представлення є діаграми. Кожна з діаграм представляє відповідний ЕАР, а їх сукупність становить архітектуру моделі процедури надання адміністративної послуги в системі е-урядування.

З точки зору ООП, основною діаграмою UML є діаграма класів, або компонентів системи е-урядування, яка представляє модель процедури надання адміністративної послуги з точки зору її реалізації в середовищі е-урядування.

Розробка діаграми ЕАР процедури надання адміністративної послуги із застосуванням мови UML повинна базуватися на прийнятій системі документообігу, яка представляється в ЕАР відповідними компонентами та реалізується на засадах використання архітектури чотирьохрівневої моделі системи е-урядування, включно відповідні «компоненти»:

Рівень 1: споживач – компоненти «канал Web-доступу», «канал мобільного доступу», «канал прямого зовнішнього звернення»;

Рівень 2: презентаційний рівень – представлення та передача інформації з використанням компонентів «форма документів звернення», «форма заявки» та «канал доступу до зовнішніх організацій та установ (райдержадміністрації, органи виконавчої влади, державні установи тощо)»;

Рівень 3: проміжний рівень (включно компоненти, що реалізують бізнес-логіку процесів і інтеграцію) – «умови надання послуги (стандарт послуги, внутрішній регламент організації, посадова інструкція)», «реєстр заявок на отримання послуги», «методика оцінки звернення»;

Рівень 4: системи заднього плану – компоненти «архівация», «Web-інтерфейс».

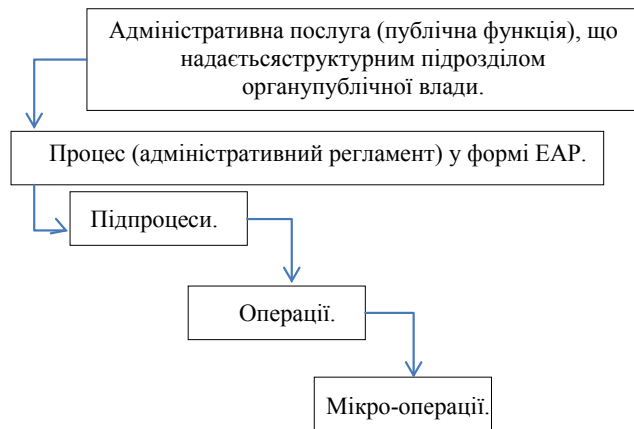

Рис. 2. Представлення регламенту моделі процедури надання адміністративної послуги в системі е-урядування на базі підпроцесів й операції

Базова структура моделі адміністративної послуги, яка включає перераховані компоненти з визначенням при цьому їх зв'язку з відповідними електронними сервісами, що будуть пропонуватися одержувачу послуги, приведена на рисунку 3.

Як видно із приведеної на Рисунку 3 діаграми мови UML, вона представляє основні компоненти ЕАР та їх відношення у певний момент часу. Надалі ця діаграма UML може структуруватися шляхом визначення логічних підсистем та більш дрібних компонентів.

Подальшим розвитком діаграми компонентів мови UML є діаграма діяльності – аналог блок-схем, які звичайно використовуються для графічного зображення алгоритмів. На Рисунку 4 наведено діаграму процесу виконання рішень по наданню адміністративної послуги. Основні елементи цієї діаграми – початок та кінець процедури, моменти переходу.

Формальна послідовність підпроцесів при реалізації ЕАР адміністративної послуги представлена на рисунку 4.

Кожен етап адміністративного процесу надання адміністративної послуги, (підпроцес) припускає виконання деяких конкретних операцій. До виконання цих операцій залучені певні ролі, які пов'язані з різними учасниками адміністративного процесу.

Приведена на Рисунку 4 формальна послідовність підпроцесів ЕАР моделі процедури надання адміністративної послуги в системі е-урядування в цілому також характеризуються своїми операціями, ролями та використанням відповідних сервісів, зв'язок між якими представлений в таблиці 2.

Діаграма діяльності, що наведена як приклад, демонструє достатньо простий за структурою процес, так званий «життєвий цикл надання адміністративної послуги». Більш високим рівнем є випадок, коли система повинна переходити з одного стану, як наприклад, надання послуги, до іншого, коли з переходом пов'язується виконання відповідної умови ЕАР, наприклад, узгодження послуги з іншими державними установами. Тоді окремі діаграми діяльності треба буде представити іншим видом діаграм UML – діаграмою взаємодії, яка необхідна для структурного представлення взаємодії компонентів різних сервісів різних систем е-урядування.

Побудова моделі процедури надання адміністративної послуги в системі е-урядування повинна базуватися на засадах узгодження і прийняття до реалізації єдиного підходу до архітектури систем реалізації ЕАР та відповідних технологічних стандартів. При цьому координація й інтеграція цих процесів може реалізуватися через механізми розробки єдиних архітектурних принципів, єдиних методик опису адміністративних регламентів і процесів, єдиних стандартів на використовувані схеми даних. Це дозволить забезпечити:

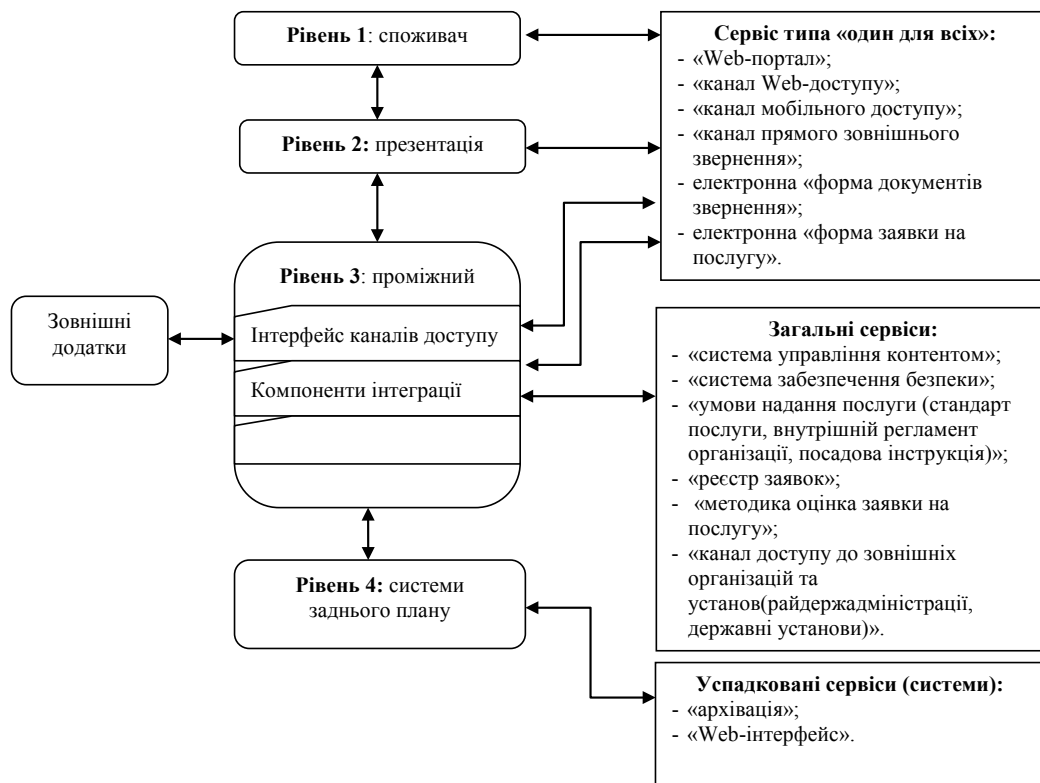

Рис. 3. Структура моделі процедури надання адміністративної послуги в системі е-урядування

Висновки

- можливість взаємодії й використання функціонала вже існуючих систем;
- представлення адміністративних транзакцій і процесів у формі єдиних каталогів;
- реалізацію моделі процедури надання адміністративної послуги в принципово розподіленому середовищі;
- сумісність мережних і апаратних платформ, операційних систем, які використовують у відомчих базах даних.

У подальшому на засадах застосування мови UML запропонований підхід дозволяє перейти до використання єдиної методики опису й моделювання адміністративних регламентів і процесів та розробити і запровадити в практику роботи структурних підрозділів органів публічної влади єдині стандарти на елементи даних, які використовуються більшістю органів публічної влади та державними установами.

Таблиця 2

Підпроцеси, операції, сервіси та ролі адміністративного процесу (ЕАР)

Підпроцес	Операції	Сервіси	Ролі
Інформування щодо умов надання послуги	Отримання запиту у письмовій формі та/або в усній формі, а також з використанням інформаційно-комунікаційних технологій про умови та порядок надання адміністративної послуги та послідовності дій з надання адміністративної послуги.	«Web-портал»; «канал Web-доступу»; «канал мобільного доступу»; «канал прямого зовнішнього звернення»;	Одержувачі послуги Уповноважена посадова особа, яка відповідає за надання послуги та контент на відомчому сайті
Подача заяви	Заява за затвердженою формою на отримання адміністративної послуги	«Web-портал»; «канал Web-доступу»; «канал мобільного доступу»; «канал прямого зовнішнього звернення»; електронні «форми документів звернення»;	Одержувачі послуги Уповноважена посадова особа, яка відповідає за надання послуги та контент на відомчому сайті
Отримання заяви	Оформлення та реєстрація заяви про надання адміністративної послуги. Заява та документи, що додаються до неї, приймаються за описом документів, що додаються до заяви, копія якого видається заявнику з відміткою про дату прийняття документів та підписом відповідальної особи.	«Web-портал»; «канал Web-доступу»; «канал мобільного доступу»; «канал прямого зовнішнього звернення»; електронні «форми документів звернення»;	Одержувачі послуги Уповноважена посадова особа, яка відповідає за надання послуги
Первинна обробка заяви і документів	Вивчення наданих документів. Запит на отримання додаткової інформації. Надання одержувачем додаткової інформації.	«система управління контентом»; «система забезпечення безпеки»; «умови надання послуги (стандарт послуги, внутрішній регламент організації, посадова інструкція)»; «реєстр заяв»; «канал доступу до зовнішніх організацій та установ (райдержадміністрації, державні установи)».	Уповноважена посадова особа, яка відповідає за надання послуги Керівництво Одержувач послуги Канцелярія або електронний офіс Фахівці головного управління
Аналіз змісту заяви: коментарі та зауваження		електронні «форми заяви»; «система управління контентом»; «система забезпечення безпеки»;	
Дії щодо корегування змісту інвестиційної пропозиції	Експертиза поданої заповненої форми «заява про надання адміністративної послуги»	«умови надання послуги (стандарт послуги, внутрішній регламент організації, посадова інструкція)»; «реєстр заяв»; «методика оцінка змісту заяви»; «канал доступу до зовнішніх організацій та установ (райдержадміністрації, державні установи)».	Уповноважена посадова особа, яка відповідає за надання послуги Керівництво Фахівці головного управління

Прийняття рішення щодо надання адміністративної послуги		електронна «форми заяв»; «система управління контентом»; «система забезпечення безпеки»; «умови надання послуги (стандарт послуги, внутрішній регламент організації, посадова інструкція)»; «реєстр заяв»; «методика оцінка звітності»; «канал доступу до зовнішніх організацій та установ (райдержадміністрації, державні установи)».	Уповноважена посадова особа, яка відповідає за надання послуги Керівництво Одержувач послуги
Занесення до реєстру заяв	Офіційне повідомлення одержувача Занесення заповненої форми «заява» до реєстру заяв		
Повідомлення про прийняття рішення (відмова або надання адміністративної послуги)	Внесення прийнятої від одержувача заяви до поточного плану роботи відділу	електронна «форма заяви»; «система управління контентом»; «система забезпечення безпеки»; «умови надання послуги (стандарт послуги, внутрішній регламент організації, посадова інструкція)»; «реєстр заяв»; «методика оцінка звітності»; «канал доступу до зовнішніх організацій та установ (райдержадміністрації, державні установи)».	Уповноважена посадова особа, яка відповідає за надання послуги Одержувач послуги
Інші процедури (відмова, відповідь на скаргу)	Офіційне повідомлення одержувача Фіксація прийнятого рішення в реєстрі заяв Передача оброблених документів в архів	«система управління контентом»; «система забезпечення безпеки»; «умови надання послуги (стандарт послуги, внутрішній регламент організації, посадова інструкція)»; «реєстр заяв»; «канал доступу до зовнішніх організацій та установ (райдержадміністрації, державні установи)».	Уповноважена посадова особа, яка відповідає за надання послуги Одержувач послуги
Архівація	Передача інформації і документів в архів	електронна «форма заяви»; електронні «форми документів звернення»; «архівація», «Web-інтерфейс».	Відповідальна особа Архів головного управління
Зв'язок з іншими адміністративними послугами	Передача форми «заяви» до визначених інших адміністративних органів	«канал доступу до зовнішніх організацій та установ (райдержадміністрації, органи виконавчої влади)»; «Web-інтерфейс»; електронні «форми документів звітності»; електронна «форма заяви».	Уповноважена посадова особа, яка відповідає за надання послуги Одержувач послуги Визначені інші адміністративні органи

Володимир Крейденко

УДОСКОНАЛЕННЯ ІНСТИТУЦІЙНИХ ВЗАЄМВІДНОСИН МІЖ ПРЕЗИДЕНТОМ УКРАЇНИ ТА КАБІНЕТОМ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ В НОВИХ ПОЛІТИЧНИХ УМОВАХ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

У статті досліджується принцип єдності державної влади та дієвість розподілу управлінських функцій при президентсько-парламентській та парламентсько-президентській формах державного правління. На сьогодні існуюча президентсько-парламентська форма державного правління в Україні не є досконалою, але саме приналежність прем'єр-міністра та президента до однієї політичної сили нівелює потенційні програмні конфлікти. Автором розглядається практика впровадження принципу взаємодії між Президентом України та Кабінетом Міністрів України у сфері державно-владних відносин, і пропонуються шляхи інституційних змін в державному управлінні, що спрямовані на побудову збалансованої системи управління в нових політичних умовах.

Ключові слова: інституційні взаємовідносини, розподіл управлінських функцій, форми державного правління, демократія, державна політика, Президент України, Кабінет Міністрів України.

✎ Ефективні інституційні взаємовідносини між президентом та урядом завжди були й будуть фундаментальною ознакою демократичної політичної системи. В Україні через політичну реформу від 8 грудня 2004 року були внесені суттєві функціональні зміни, що створили управлінську систему внутрішньо суперечливою, незавершеною, громіздкою й важкодоступною. Унаслідок цього, суттєво знизилася ефективність системи державного управління, що сформувало підґрунтя для політичного конфлікту між Президентом України та Кабінетом Міністрів України. Відміна від 1 жовтня 2010 року Конституційним судом України політичної реформи 2004 року також не вирішило питання оптимального розподілу управлінських функцій між Президентом України та Кабінетом Міністрів України, а лише дозволила вибудувати вертикаль влади, яка в більшості належить до однієї політичної партії, що й нівелює політичні конфлікти та боротьбу за повноваження в Україні. Виходячи з цього, постає питання необхідності порівняльного аналізу ефективності президентсько-парламентської та парламентсько-президентської форм правління й удосконалення інституційних взаємовідносин між Президентом України та Кабінетом Міністрів України в нових політичних умовах.

✎ Сучасні проблеми побудови збалансованої системи державного управління та ефективної інституційної взаємодії між Президентом України та Кабінетом Міністрів України досліджували такі провідні вчені, правники, експерти: В. Авер'янов, В. Бабкін, В. Бакуменко, В. Бебик, А. Гальчинський, Ю. Лебединський, С. Майборода, Н. Нижник, В. Скуратівський, С. Телешун, В. Романов, Ю. Шемшученко, В. Якушик та ін. Зазначені автори, зробили ґрунтовний внесок у наукову розробку цієї теми, однак їхні праці з об'єктивних причин не враховують державницьких та політико-правових наслідків.

1. Розпорядження КМУ від 13 грудня 2010 р. № 2250-р, Київ, Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні.

2. Вершинская О. Существоющие модели построения информационного общества <http://iis.iis.ru/infosoc/emap.nsf/BPA/1f41ce7df933b2dfc32568c50027cde3>.

3. Джонстон П. Технологические аспекты развития глобального информационного общества <http://www.ieie.nsc.ru:8101/~forsis/publ/poitiers/john1.html>

4. Дрожжинов В., Штрик А. Электронное правительство информационного общества <http://www.pcweek.ru/year2000/n15/cp1251/strategy/index.htm>.

5. Корженко В.В., Нікітін В.В. Методологічні та евристичні інтенції сучасної концепції Governance // Державне будівництво. – 2006. – № 1. – (Електронне фаховий видання ХарPI НАДУ. – <http://kbuara.kharkov.ua/e-book/doc/1/01.pdf>).

6. Кліменко І.В., Линьов К.О. Технології електронного урядування. – К.: Центр сприяння інституційному розвитку державної служби, 2006. – 192 с.

7. Клімушин П.С., Серенко А.О. Електронний уряд як концепція державного управління в інформаційному суспільстві // Державне управління та місцеве самоврядування: тези VII Міжнар. наук. конгресу, 29–30 березня 2007 р. – Х.: Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр», 2007. – 212 с.

8. Орлов О.В. Удосконалення державно-управлінських механізмів розбудови інфраструктури веб-ресурсів органів виконавчої влади // Теорія та практика державного управління. – Вип. 1 (16). – Х.: Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр», 2007. – С. 24–31.

9. Панчук А.М. Інформаційний аспект державного управління: особливості моделювання [Електронний ресурс] // Державне управління: теорія та практика. – 2006. – № 1 // <http://www.nbu.gov.ua/ejournals/DUTP/2006-1>.

10. Панчук А.М. Основи інфодинаміки управління [Електронний ресурс] // Державне управління: теорія та практика. – 2005. – № 2 // <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/DUTP/2005-2/Kruchten>, Ph. В. The 4+1 ViewModelofArchitecture // IEEE Software. – 12, 6 (November 1995) P. 42–50.

11. Рамбо Дж., Якобсон А., Буч Г. UML: специальный справочник. – СПб.: Питер, 2002. – 656 с.

12. Серенко А.О. Принципи організації електронного уряду на місцевому і регіональному рівнях // Актуальні проблеми розвитку управлінських систем: досвід, тенденції, перспективи. – Х.: Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр», 2006. – С. 136–140.

13. Електронне урядування в Україні: аналіз та рекомендації. Результати дослідження / [Баранов О.А., Жилієв І.Б., Демкова М.С., Малюкова І.Г.] / За ред. І.Г. Малюкової.-К.: ООО "Поліграф-Плюс", 2007. – 254 с..